

Sekretarijat
Savjeta
za konkurentnost

* Projekat podržan od strane Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) u saradnji sa Vladom Ujedinjenog Kraljevstva: Unapređenje javno - privatnog dijaloga

Br: 12/2021

Podgorica 19.03.2021. godinu

SAVJET ZA KONKURENTNOST

-n/r predsjednika Savjeta, ministra ekonomskog razvoja Jakova Milatovića -

Poštovani predsjedniče Savjeta,

U prilogu Vam dostavljamo **Godišnji izvještaj o uključenosti privatnog sektora u proces izrade zakona za 2020. godinu.**

S poštovanjem,
Marija Šuković

šefica Sekretarijata Savjeta za konkurentnost

**Sekretarijat
Savjeta
za konkurentnost**

* Projekat podržan od strane Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) u saradnji sa Vladom Ujedinjenog Kraljevstva: Unapređenje javno – privatnog dijaloga

**GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O UKLUČENOSTI PRIVATNOG SEKTORA U PROCES IZRADE ZAKONA
ZA 2020. GODINU**

Podgorica, januar 2021. godine

REZIME	3
UVOD I METODOLOGIJA	4
ODGOVORI PRIVREDNIH UDRUŽENJA	5
<i>Tabela 1. Pregled odgovora privrednih udruženja</i>	<i>5</i>
ODGOVORI MINISTARSTAVA	6
<i>Grafik 1. Ukoliko je privreda bila uključena, ko je bio uključen na strani privrede? (%)</i>	<i>6</i>
<i>Tabela 2. Pregled odgovora ministarstava</i>	<i>6</i>
<i>Tabela 3. Razlozi neuključenosti privrede u proces izradi zakona.....</i>	<i>7</i>
<i>Tabela 4. Ukupan broj zakona po ministarstvima i uključenost privrede (stara organizacija Vlade)</i>	<i>7</i>
<i>Tabela 5. Ukupan broj zakona po ministarstvima i uključenost privrede (nova organizacija Vlade)</i>	<i>8</i>
<i>Tabela 6. Zakoni za koje privreda nije bila uključena u toku javne rasprave</i>	<i>8</i>
<i>Grafik 2. U kom stepenu su komentari privrede usvojeni prilikom izrade propisa (%)?.....</i>	<i>16</i>
<i>Grafik 3. Koliko je za rad na konkretnom propisu bilo korisno uključnje privrede (%)?</i>	<i>16</i>
POREĐENJA ODGOVORA PRIVREDNIH UDRUŽENJA I MINISTARSTAVA I POREĐENJE SA PRETHODNIM IZVJEŠTAJIMA	17
<i>Grafici 4. Uključenost privatnog sektora u izradu zakona – poređenje (%)</i>	<i>17</i>
<i>Grafik 5. Prosječne ocjene za usvajanje komentara, adekvatnost uključivanja i benefita – poređenje</i>	<i>18</i>
PREGLED UKLJUČENOSTI PRIVREDE U IZRADU ZAKONA PO POGLAVLJIMA IZ PROCESA EU INTEGRACIJA	18
<i>Tabela 7. Uključenost privrede u izradu zakona, po poglavlju EU integracija</i>	<i>18</i>
ZAKLJUČCI I PREPORUKE	19
ANEKS 1. SPISAK ZAKONA KOJI SU BILI PREDMET ANALIZE	21
ANEKS 2. UPITNICI	23
<i>Tabela 8. Upitnik za privredna udruženja</i>	<i>23</i>
<i>Tabela 9. Upitnik za ministarstva</i>	<i>24</i>

REZIME

U cilju unapređenja javno privatnog dijaloga u Crnoj Gori, blagovremenog uključivanja privatnog sektora u proces izrade zakonskih propisa, kao i mobilizacija zajedničkih kapaciteta i iskustava svih aktera u procesu donošenja zakona, Sekretarijat Savjeta za konkurentnost je izradio **Godišnji izvještaj o uključenosti privatnog sektora u proces izrade zakona za 2020. godinu**, a po zaključku Savjeta za konkurentnost¹. Izvještaj je pripremljen na osnovu prikupljenih podataka, to jest odgovora na upitnik koji je upućen privrednim udruženjima, članovima Savjeta za konkurentnost i ministarstvima.

Spisak zakona koji je predmet ovog izvještaja sadrži sve zakone koji su, po Programu rada Vlade, bili predviđeni za predmetnugodinu. Obzirom da su svi zakona već bili predmet analize kvartalnih izvještaja, odgovori koje je Sekretarijat dobio od ministarstava i privrednih udruženja su poslani istima na potvrdu ili dopunu. Sekretarijat nije dobio potvrdne odgovore od *Ministarsva javne uprave i digitalnog društva i Ministarstva ekologije prostornog planiranja i urbanizma*, tako da su za potrebe ovog izvještaja korišćeni odgovori koje su ova ministarstva dala u nekim od prethodnih kvartala. Odgovori privrednih udruženja i ministarstava su prikupljeni od 15. decembra 2020. do sredine januara 2021. godine, a odnose se na cijelu 2020. godinu.

Analizirajući **odgovore privrednih udruženja**, procenat uključenosti u proces izrade **86 zakona koji su bili predmet analize** iznosi 34,9% (30 zakona). Za svrhu ove analize važno je napomenuti da ukoliko je bilo ko od privrednih udruženja bio uključen na bilo koji način u proces donošenja zakona, smatrano je da su privredna udruženja bila uključena. Od broja zakona u čijoj izradi je privreda bila uključena, u 46,7% slučajeva, privredna udruženja su bila uključena tokom početnih konsultacija (ili 16,3% u odnosu na ukupan broj zakona), 53,3% u toku javne rasprave (18,6% u odnosu na ukupan broj zakona). Uključenost u rad radnih grupa je bila 50,0% (ili 17,4% u odnosu na ukupan broj zakona). Na pitanje o uključenosti u rad na izradi RIA² obrasca, udruženja su navela da su bila uključena u izradu jednog propisa (1,2% od ukupnog broja zakona).

Od broja zakona u čijoj izradi su privredna udruženja bila uključena, privreda je dala konkretne komentare za 24 zakona, odnosno 80,0%. Ukoliko se odgovori privrede rangiraju (komentari nisu usvojeni uopšte -1, djelimično su usvojeni -2, usvojeni su u većoj mjeri – 3, usvojeni su u potpunosti – 4³), dobija se srednja ocjena percepcije privrednih udruženja o usvajanju komentara koje su dali 2,0 (na skali od 1 do 4).

Analizirajući isključivo zakone u čijoj izradi su privredna udruženja bila uključena, postavljeno je i pitanje o tome da li su bili adekvatno uključeni u proces izrade zakona. Tako u 63,9% slučajeva privredna udruženja smatraju da su bila adekvatno uključena, a 25,0% da su bila djelimično uključena. Ukoliko se odgovori privrede rangiraju (nisu uopšte bili uključeni -1, nedovoljno uključeni -2, djelimično uključeni – 3, adekvatno uključeni – 4), dobija se srednja ocjena percepcije privrednih udruženja o kvalitetu njihove uključenosti 3,5 (na skali od 1 do 4) Sa druge strane, na osnovu prikupljenih **odgovora ministarstava**, od 86 zakona koji su bili predmet analize, u izradu 62,8% je bio uključen privatni sektor (54 zakona). Privatni

¹ Na osnovu zaključka sa pete sjednice Savjeta za konkurentnost, koja je održana 31. maja 2019. godine, Sekretarijat Savjeta za konkurentnost je zadužen za izradu detaljnog izvještaja o uključenosti privatnog sektora u postupak izrade zakona za 2019. godinu, dok je na osnovu zaključka sa devete sjednice Savjeta za konkurentnost, koja je održana 09. decembra 2019. godine, Sekretarijat Savjeta za konkurentnost zadužen za izradu ovih izvještaja na kvartalnom nivou.

² „Regulation Impact Assesment“ – Analiza procjene uticaja propisa

³ Bez odgovora - 0; bez povratne informacije - 0

sektor je bio uključen u fazi konsultacija u 77,8% slučajeva u odnosu na broj zakona u čijoj izradi je učestvovala privreda (42 zakona ili 48,8% u odnosu na ukupan broj zakona). U toku javne rasprave, privreda je bila uključena u izradu 39 zakona ili 72,2% u odnosu na broj zakona u čijoj izradi je učestvovala, odnosno 45,3% u odnosu na ukupan broj zakona. U radu radnih grupa privreda je učestvovala u 38,9% slučajeva (21 zakona ili 24,4% u odnosu na ukupan broj zakona). Od broja zakona u čijoj izradi je privreda učestvovala, privatni sektor je po odgovorima nadležnih institucija bio uključen u izradu RIA obrazaca u 13,0% slučajeva (7 zakona ili 8,1% slučajeva u odnosu na ukupan broj zakona).

Kada se **porede odgovori privrednih udruženja i ministarstava**, dolazi se do razlike u procentu uključenosti privrede. Naime, ministarstva su odgovorila da je privreda bila uključena u izradu 62,8% zakona, dok privredna udruženja smatraju da su učestvovala u izradi 34,9% zakona. Razlika u odgovorima se može obrazložiti i da pored pet privrednih udruženja koja su dala odgovore na upitnik, zakone su u ime privrede komentarisala i pojedinačna preduzeća i druga privredna ili strukovna udruženja. Imajući u vidu značajnu razliku u procentima uključenosti, slična razlika je preslikana i na odgovore na pojedinačna pitanja iz upitnika. Razlika u procentima je vidljiva u svim dosadašnjim izvještajima.

Kada se posmatraju odgovori privrede u odnosu na godišnji izvještaj za 2019. godinu, zapaža se pad procenta uključenosti i po odgovorima privrede i ministarstava. Naime, privreda je 2019. godine bila uključena u izradu 40,0% zakona, dok je taj procenat za 2020. iznosio 34,9%. Niže učešće privrede naročito je evidentno kada se posmatra učešće u javnoj raspravi (31,1% u 2019. u odnosu na 18,6% u 2020.). Po odgovorima ministarstava procenat uključenosti privrede je takođe niži u odnosu na 2019. godinu (72,2% u 2019. u odnosu na 62,8% u 2020.). Treba imati u vidu da je 2020. godinu obilježila pandemija COVID19 virusa, što je uticalo na način rada svih učesnika u ovom procesu.

UVOD I METODOLOGIJA

Sekretarijat Savjeta za konkurentnost je zadužen za izradu izvještaja o uključenosti privatnog sektora u proces izrade zakona. Cilj izvještaja je da ukaže u kojoj fazi i u kojoj mjeri je uključen privatni sektor, kao i da da informaciju o inicijativi privatnog sektora da bude uključen u proces izrade ili izmjene propisa. Takođe, jedan od ciljeva izrade ovog izvještaja je da se dobije informacija o tome da li je privatni sektor uključen u izradu RIA obrazaca.

Da bi dobili relevantne rezultate, u skladu sa ustaljenom procedurom, upitnik je dostavljen predstavnicima pet privrednih udruženja koji su članovi Savjeta za konkurentnost (Privredna komora Crne Gore, Unija poslodavaca Crne Gore, Montenegro biznis alijansa, Američka privredna komora i Savjet stranih investitora Crne Gore), kao i ministarstvima na popunjavanje.

Odgovori na upitnik su predefinisani (potrebno izabrati odgovor od nekoliko ponuđenih), sa mogućnošću davanja otvorenog komentara. Pitanja iz upitnika odnosila su se na sve zakone koji su Programom rada Vlade za 2020. godinu bili predviđeni za usvajanje, kao i na zakone koji su bili planirani za usvajanje u toku 2019., a nisu bili usvojeni. Dodatno, spisku zakona su dodati i oni zakoni na kojima se radilo u skladu sa obavezama iz procesa evropskih integracija.

ODGOVORI PRIVREDNIH UDRUŽENJA

Napomena: Za svrhu ove analize važno je napomenuti da ukoliko je bilo koje od privrednih udruženja bilo uključeno na bilo koji način u proces donošenja zakona, smatrano je da su u izradu određenog zakona privredna udruženja bila uključena. Slijedi tabelarni pregled odgovora privrednih udruženja na pitanja iz upitnika.

Tabela 1. Pregled odgovora privrednih udruženja

	Broj zakona	U odnosu na ukupan broj zakona (86 zakona)	U odnosu na broj zakona u čijoj izradi su učestvovala privredna udruženja ()
Da li ste bili uključeni u proces izrade zakona na bilo koji način?	30	34,9	-
Da li ste bili uključeni u konsultacije u početnoj fazi izrade zakona?	14	16,3	46,7
Da li ste bili uključeni u toku javne rasprave?	16	18,6	53,3
Da li ste bili uključeni u okviru radne grupe?	15	17,4	50,0
Da li ste bili uključeni u izradu RIA obrasca?	1	1,2	3,3
Ukoliko ste bili uključeni, da li ste dali konkretne komentare?	24	80,0	27,9

Od broja zakona u čijoj izradi su privredna udruženja bila uključena, privreda je dala konkretne komentare na 24 zakona, odnosno 80,0%. Privreda nije dobila povratnu informaciju o usvajanju komentara u 25,8% slučajeva, a najveći broj komentara (32,3%) je usvojen u većoj mjeri, odnosno djelimično usvojen (29,0%).

Ukoliko se odgovori privrede rangiraju (komentari nisu usvojeni uopšte -1, djelimično su usvojeni -2, usvojeni su u većoj mjeri -3, usvojeni su u potpunosti -4⁴), dobija se **srednja ocjena** percepcije privrednih udruženja o usvajanju komentara koje su dali 2,0 (na skali od 1 do 4).

Analizirajući isključivo zakone u čijoj izradi su privredna udruženja bila uključena, postavljeno je i pitanje o tome da li su bili adekvatno uključeni u proces izrade zakona. Tako u 63,9% slučajeva privredna udruženja smatraju da su bila adekvatno uključena, a 25,0% da su bila djelimično uključena. Ukoliko se odgovori privrede rangiraju (nisu uopšte bili uključeni -1, nedovoljno uključeni -2, djelimično uključeni -3, adekvatno uključeni -4), dobija se **srednja ocjena** percepcije privrednih udruženja o kvalitetu njihove uključenosti 3,5 (na skali od 1 do 4).

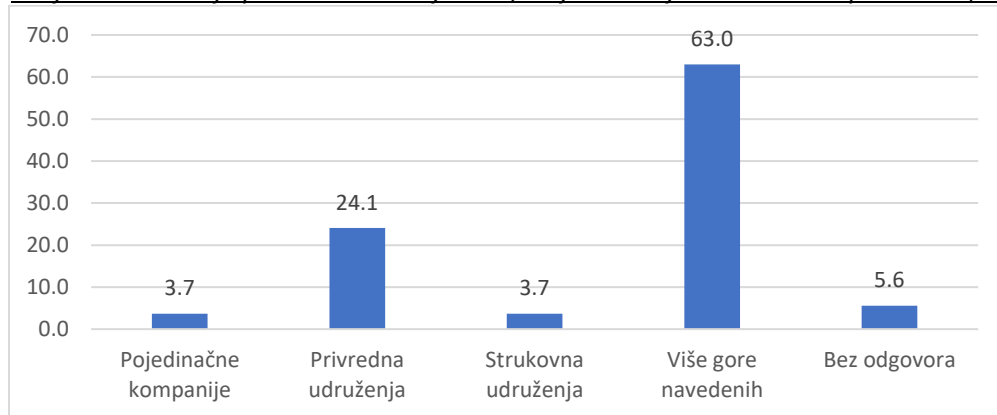
⁴ Bez odgovora - 0; bez povratne informacije - 0

ODGOVORI MINISTARSTAVA

Napomena: Za svrhu ove analize važno je napomenuti da ministarstva pod „privrednim udruženjima“ ili „privredom“ smatraju, pored pet udruženja, koji su članovi Savjeta za konkurentnost, i sve druge subjekte kao što su individualne kompanija, strukovna udruženja itd.

Ministarstva su navela da je u najvećem broju slučajevima u izradu zakona bilo uključeno više različitih vrsta privrednih subjekata (63,0%).

Grafik 1. Ukoliko je privreda bila uključena, ko je bio uključen na strani privrede? (%)

Na osnovu odgovora ministarstava, privreda je u 62,8% slučajeva (54 zakona) bila uključena u izradu zakona na neki od sljedećih načina: kroz konsultacije, u početnoj fazi izrade zakona, učešćem kroz javnu raspravu, učešćem u radu radne grupe ili učešćem u izradi RIA obrazaca. **Slijedi tabelarni pregled odgovora ministarstava na pitanja iz upitnika.**

Tabela 2. Pregled odgovora ministarstava

	Ukupan broj zakona u čijoj izradi je privreda bila uključena	U odnosu na ukupan broj zakona (86)	U odnosu na broj zakona u čijoj izradi je privreda učestvovala (54)
Da li je privreda bila uključena u proces izrade propisa na bilo koji način?	54	62,8	/
Da li ste bili uključeni u konsultacije u početnoj fazi izrade zakona?	42	48,8	77,8
Da li je privreda bila uključena u toku javne rasprave?	39	45,3	72,2
Da li je privreda bila uključena u okviru Radne grupe?	21	24,4	38,9
Da li je privreda bila uključena u izradu RIA obrasca?	7,0	8,1	13,0

Tabela 3. Razlozi neuključenosti privrede u proces izradi zakona

	Broj zakona				U odnosu na broj zakona u čijoj izradi privreda nije učestvovala ⁵			
	Nije organizovano ⁶	Nije poslat poziv	Poziv poslat, nisu se odazvali	Bez odgovora	Nije organizovano ⁷	Nije poslat poziv	Poziv poslat, nisu se odazvali	Bez odgovora
Ukoliko privreda nije bila uključena u toku konsultacija, koji je razlog?	13	1	6	24	29,5	2,3	13,6	54,5
Ukoliko privreda nije bila uključena u toku javne rasprave, koji je razlog?	4	8	8	27	8,5	17,0	17,0	57,4
Ukoliko privreda nije bila uključena u okviru radne grupe, koji je razlog?	19	10	5	31	29,2	15,4	7,7	47,7
Ukoliko privreda nije bila uključena u izradi RIA obrasca, koji je razlog?	30	3	11	35	38,0	3,8	13,9	44,3

Posmatrano po ministarstvima, na osnovu procenata uključenosti, Ministarstvo nauke i Ministarstvo rada i socijalnog staranja su u 100% slučajeva uključili predstavnike privrede u proces izrade zakona. *Treba napomenuti da je broj zakona po ministarstvima mali, tako da se procenti koji su navedeni u tabeli moraju uzeti sa rezervom jer male izmjene u ukupnom broju analiziranih zakona značajno utiču na procenat uključenosti po ministarstvu.*

Tabela 4. Ukupan broj zakona po ministarstvima i uključenost privrede (stara organizacija Vlade)

Ministarstvo	Ukupan broj zakona	Broj zakona u čijoj izradi je privreda učestvovala	%
Ministarstvo nauke	2	2	100.0
Ministarstvo rada i socijalnog staranja	6	6	100.0
Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	6	5	83.3
Ministarstvo održivog razvoja i turizma	10	8	80.0
Ministarstvo finansija	17	12	70.6
Ministarstvo javne uprave	3	2	66.7
Ministarstvo zdravlja	5	3	60.0
Ministarstvo ekonomije	17	9	52.9
Ministarstvo pravde	2	1	50.0
Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	6	3	50.0
Ministarstvo prosvete	2	1	50.0
Ministarstvo kulture	4	1	25.0
Ministarstvo unutrašnjih poslova	5	1	20.0
Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	1	0	0.0

⁵ % je računat u odnosu na ukupan broj zakona u čijoj izradi privreda nije učestvovala zavisno od načina: konsultacije, javna rasprava, radna grupa ili izrada RIA obrazaca

⁶ U slučaju javne rasprave ovo se odnosi i na slučajeve kada javna rasprava nije obavezna

⁷ U slučaju javne rasprave ovo se odnosi i na slučajeve kada javna rasprava nije obavezna

Tabela 5. Ukupan broj zakona po ministarstvima i uključenost privrede (nova organizacija Vlade)

Ministarstvo	Ukupan broj zakona	Broj zakona u čijoj izradi je privreda bila uključena	% uključenosti
Ministarstvo ekologije prostornog planiranja i urbanizma	9	7	77.8
Ministarstvo kapitalnih investicija	11	8	72.7
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	18	13	72.2
Ministarstvo ekonomskog razvoja	20	14	70.0
Ministarstvo zdravlja	5	3	60.0
Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija	4	2	50.0
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	6	3	50.0
Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	5	2	40.0
Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava	3	1	33.3
Ministarstvo unutrašnjih poslova	5	1	20.0

Tabela 6. Zakoni za koje privreda nije bila uključena u toku javne rasprave

Rbr	Zakon	Ministarstvo (nova organizacija)	Status izrade zakona	Razlog neuključenosti	Komentar (citat ministarstva)
1	Ministarstvo ekonomije / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima	Ministarstvo ekonomskog razvoja	Predlog usvojen na Vladi		
2	Ministarstvo ekonomije / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energetici	Ministarstvo kapitalnih investicija	Predlog usvojen na Vladi		
3	Ministarstvo ekonomije / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o patentima	Ministarstvo ekonomskog razvoja	Nacrt spreman za Vladu (Pripremljen Nacrt, održana Javna rasprava, tekst međuresorski usaglašen)	Privatni sektor se nije odazvao pozivu na javnu raspravu	Ministarstvo ekonomije je uz ekspertsku pomoć pruženu od strane Evropske patentne organizacije pripremlilo Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o patentima i stavilo ga na Javnu raspravu. Tokom trajanja Javne rasprave o Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o patentima predstavnici privrede nijesu iskazali interesovanje odnosno nijesu dostavili komentare/primjedbe/sugestije na tekst Nacrta ovog zakona.

Rbr	Zakon	Ministarstvo (nova organizacija)	Status izrade zakona	Razlog neuključenosti	Komentar (citat ministarstva)
4	Ministarstvo ekonomije / Zakon o kontroli izvoza roba dvostruke namjene	Ministarstvo ekonomskog razvoja	Predlog usvojen na Vladi	Javna rasprava nije obavezna za ovu vrstu zakona	U saradnji sa predstavnicima EU Ministarstvo je organizovalo niz seminara za privrednike CG na kojima je konstatovano da crnogorska privreda nije zainteresovana za izvoz ovakve vrste robe o čemu dovoljno govori i podatak da je od 2012. godine bilo par zahtjeva za izvoz ove vrste robe. Privrednici tim prilikama nijesu ukazali na nedostatke tog propisa.
5	Ministarstvo ekonomije / Zakon o mjerama sigurnosti pri istraživanju i proizvodnji ugljovodnika u podmorju	Ministarstvo kapitalnih investicija	Rad na Nacrtu		
6	Ministarstvo ekonomije / Zakon o nadzoru veleprodajnog tržišta električne energije i gasa	Ministarstvo kapitalnih investicija	Rad na Nacrtu		Još nije raspisan Javni oglas za učešće NVO u radnoj grupi za izradu Zakona
7	Ministarstvo ekonomije / Zakon o postupcima za naknadu štete zbog povreda konkurencije na tržištu	Ministarstvo ekonomskog razvoja	Nije otpočet rad na zakonu		Zakon o postupcima za naknadu štete zbog povreda konkurencije na tržištu je planiran prvobitno za donošenje u 2021 godini jer direktiva koja treba da se trasponuje kroz ovaj Zakon stupa na snagu 2022 godine.
8	Ministarstvo ekonomije / Zakon o potvrđivanju Marakeškog ugovora za olakšanje pristupa objavljenim djelima za osobe koje su slijepi, slabovide ili imaju druge poteškoće u korišćenju štampanih materijala	Ministarstvo ekonomskog razvoja	Predlog usvojen na Vladi	Javna rasprava nije obavezna za ovu vrstu zakona	Izradi Zakona o potvrđivanju Marakeškog ugovora za olakšanje pristupa objavljenim djelima za osobe koje su slijepi, slabovide ili imaju druge poteškoće u korišćenju štampanih materijala prethodilo je usvajanje Informacije o pristupanju Marakeškom ugovoru od strane Vlade Crne Gore, koja je zadužila Ministarstvo ekonomije da pripremi Predlog zakona o potvrđivanju Marakeškog ugovora.
9	Ministarstvo ekonomije / Zakon o prekograničnim energetske infrastrukturnim projektima	Ministarstvo kapitalnih investicija	Rad na Nacrtu		Upućen je poziv ali nisu bili zainteresovani za učešće. Na javnoj raspravi nijesmo dobili ni jedan komentar od privrede

Rbr	Zakon	Ministarstvo (nova organizacija)	Status izrade zakona	Razlog neuključenosti	Komentar (citat ministarstva)
10	Ministarstvo ekonomije / Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti	Ministarstvo ekonomskog razvoja	Rad na Nacrtu	Privatni sektor se nije odazvao pozivu na javnu raspravu	nacrt Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti bio je na javnoj raspravi, a predstavnici privrede tokom trajanja iste nijesu dostavili komentare na Nacrt zakona.
11	Ministarstvo ekonomije / Zakon o zaštiti poslovnih tajni od nezakonitog pribavljanja, korišćenja i otkrivanja	Ministarstvo ekonomskog razvoja	Rad na Nacrtu (Pripremljen Nacrt, održana Javna rasprava, u proceduri međuresorskog usaglašavanja)	Privatni sektor se nije odazvao pozivu na javnu raspravu	Ministarstvo ekonomije je uz TAIEX ekspertsku pomoć, a radi usklađivanja sa pravom Evropske unije, pripremlilo Nacrt zakona o zaštiti poslovnih tajni od nezakonitog pribavljanja, korišćenja i otkrivanja i stavilo ga na Javnu raspravu. Tokom trajanja Javne rasprave o Nacrtu zakona o zaštiti poslovnih tajni od nezakonitog pribavljanja, korišćenja i otkrivanja predstavnici privrede nijesu iskazali interesovanje odnosno nijesu dostavili komentare/primjedbe/sugestije na tekst Nacrta ovog zakona.
12	Ministarstvo ekonomije / Zakon o žigu	Ministarstvo ekonomskog razvoja	Rad na nacrtu (Pripremljen Nacrt, održana Javna rasprava)	Privatni sektor se nije odazvao pozivu na javnu raspravu	Ministarstvo ekonomije je uz TAIEX ekspertsku pomoć, a radi usklađivanja sa pravom Evropske unije, pripremlilo Nacrt zakona o žigu i stavilo ga na Javnu raspravu. Tokom trajanja Javne rasprave o Nacrtu zakona o žigu predstavnici privrede nijesu iskazali interesovanje odnosno nijesu dostavili komentare/primjedbe/sugestije na tekst Nacrta ovog zakona.
13	Ministarstvo finansija / Zakon o igrama na sreću	Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	U skupštinskoj proceduri		Nakon što Nacrt zakona bude gotov biće objavljen na javnu raspravu
14	Ministarstvo finansija / Zakon o izmjenama i dopunama Zakon o akcizama	Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	Zakon usvojen u Skupštini	Nije poslat javni poziv na javnu raspravu	U radu Radne grupe bili su uključeni predstavnici resornih ministarstava i Uprave carina; Prilikom izrade Predloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama, isti je dostavljen na davanje komentara Savjetu za konkurentnost kao i privrednim asocijacijama.
15	Ministarstvo finansija / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti	Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	Rad na Nacrtu		

Rbr	Zakon	Ministarstvo (nova organizacija)	Status izrade zakona	Razlog neuključenosti	Komentar (citat ministarstva)
16	Ministarstvo finansija / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji	Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	Predlog zakona je upućen Vladi Crne Gore	Nije poslat javni poziv na javnu raspravu	Nije se sprovodila javna rasprava; Privreda nije bila uključena u okviru radne grupe ali je konsultovana preko Savjeta za konkurentnost; Prilikom izrade Nacrt navedenog zakona je bio upućen Savjetu za konkurentnost koji je isti dalje uputio udruženjima privrede (Privrednoj komori Crne Gore, Uniji poslodavaca, Montenegro biznis alijansi i Američkoj privrednoj komori), radi davanja komentara i sugestija
17	Ministarstvo finansija / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica	Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	Rad na Nacrtu	Nije poslat javni poziv na javnu raspravu	Zakon o izmjenama i dopunama zakona o porezu na dobit pravnih lica je početkom marta 2020.god upućen posredstvom kancelarije za evropske integracije Evropskoj komisiji u Briselu i još uvijek se čeka konačno mišljenje komisije; Nije poslat javni poziv na javnu raspravu; Privreda nije bila uključena u okviru radne grupe ali je konsultovana preko Savjeta za konkurentnost; Prilikom izrade Nacrt navedenog zakona je bio upućen Savjetu za konkurentnost koji je isti dalje uputio udruženjima privrede (Privrednoj komori Crne Gore, Uniji poslodavaca, Montenegro biznis alijansi i Američkoj privrednoj komori), radi davanja komentara i sugestija
18	Ministarstvo finansija / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost	Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	Zakon usvojen u Skupštini	Nije poslat javni poziv na javnu raspravu	Predlogom zakona je vršeno usklađivanje sa Direktivama EU. Takođe, prilikom pripreme Predloga Zakona nije održana javna rasprava imajući u vidu vanredne, hitne i nepredvidljive okolnosti izazvane epidemijom virusa Covid 19. Privreda nije učestvovala kao član Radne grupe
19	Ministarstvo finansija / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica	Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	Zakon usvojen u Skupštini		Zakon je usvojen u II kvartalu 2019. Godine

Rbr	Zakon	Ministarstvo (nova organizacija)	Status izrade zakona	Razlog neuključenosti	Komentar (citiraj ministarstva)
20	Ministarstvo finansija / Zakon o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u 2021. Godini	Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	Nacrt spreman za Vladu	Nije poslat javni poziv na javnu raspravu	Javna rasprava je planirana u I kvartalu 2021.; Do sada nije raspisan javni poziv za javnu raspravu. Ali u narednom periodu ce se raspisati i javnost ce biti ukljucena; Privreda nije bila ukljucena u rad RG iz razloga neprijavlivanja kandidata za clanove RG. Dva puta su bili raspisani javni pozivi za prijavljivanje predstavnika NVO - 29.07.2019., 02.09.2019. ali nije bilo zainteresovanih.
21	Ministarstvo finansija / Zakon o računovodstvu	Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	Predlog usvojen na Vladi	Privatni sektor se nije odazvao pozivu na javnu raspravu	Donošenjem Zakona o računovodstvu će se postići usklađenost sa relevantnim direktivama EU u oblasti računovodstva, revizije i finansijskog izvještavanja. Prilikom izrade Zakona vršene su konsultacije sa Evropskom komisijom kako bi se postigla potpuna usklađenost u ovoj oblasti.
22	Ministarstvo finansija / Zakon o Zaštitniku imovinsko-pravnih interesa	Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	Rad na Nacrtu		
23	Ministarstvo javne uprave / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskom dokumentu	Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija	Rad na Nacrtu	Nije poslat javni poziv na javnu raspravu	
24	Ministarstvo javne uprave / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama	Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija	Nacrt spreman za Vladu		Privreda nije bila ukljucena u proces izrade ovog propisa, budući da isti nijesu ciljna grupa na koje se odnosi ovaj propis, tj. na direktan način ovaj propis ne utiče na našu privredu u smislu njihovog poslovanja.
25	Ministarstvo kulture / Zakon o audio-vizuelnim medijskim uslugama	Minsitarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	Rad na Nacrtu		
26	Ministarstvo kulture / Zakon o izmjenama i dopunama Zakon o elektronskim medijima	Minsitarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	Rad na Nacrtu		
27	Ministarstvo kulture / Zakon o medijima	Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija	Predlog usvojen na Vladi		Obzirom da je materija predmetnog Zakona oblast slobode izražavanja i ljudskih prava, isti nije predmet interesovanja privrede.

Rbr	Zakon	Ministarstvo (nova organizacija)	Status izrade zakona	Razlog neuključenosti	Komentar (citat ministarstva)
28	Ministarstvo kulture / Zakon o nacionalnom javnom emiteru Radio i Televizija Crne Gore	Minsitarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	Predlog usvojen na Vladi		Obzirom da je materija predmetnog Zakona oblast slobode izražavanja i ljudskih prava, isti nije predmet interesovanja privrede.
29	Ministarstvo nauke / Zakon o inovacionoj djelatnosti	Ministarstvo ekonomskog razvoja	Zakon usvojen u Skupštini		
30	Ministarstvo održivog razvoja i turizma / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata	Ministarstvo ekologije prostornog planiranja i urbanizma	Predlog usvojen na Vladi		
31	Ministarstvo održivog razvoja i turizma / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnom stanovanju	Ministarstvo ekologije prostornog planiranja i urbanizma	Rad na Nacrtu		Prema Programu Vlade Crne Gore bilo je predviđeno da Zakon o izmjenama i dopunama zakona o socijalnom stanovanju bude usvojen u drugom kvartalu ove godine. Formirana je radna grupa za izradu Nacrta pomenutog Zakona i ista radi na izradi Zakona.
32	Ministarstvo održivog razvoje i turizma / Zakon o građevinskim proizvodima	Ministarstvo ekologije prostornog planiranja i urbanizma	Rad na Nacrtu	Nije poslat javni poziv na javnu raspravu	Izrada Zakona o građevinskim proizvodima je u fazi nacрта.
33	Ministarstvo održivog razvoje i turizma / Zakon o prilagođavanju i zaštiti od negativnog uticaja klimatskih promjena	Ministarstvo ekologije prostornog planiranja i urbanizma	Zakon usvojen u Skupštini		
34	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	Rad na Nacrtu	Javna rasprava nije obavezna za ovu vrstu zakona	
35	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o šumama	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	Rad na Nacrtu		Za izmjene i dopune Zakona o šumama bila je formirana Radna grupa, u koju je po Javnom pozivu bio uključen samo predstavnik NVO sektora. Radna grupa nije finalizovala Nacrt koji bi mogao ići u dalju proceduru.
36	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja / Zakon o morskom ribarstvu i marikulturi	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	Rad na Nacrtu		

Rbr	Zakon	Ministarstvo (nova organizacija)	Status izrade zakona	Razlog neuključenosti	Komentar (citirajući ministarstva)
37	Ministarstvo pravde / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom tužilaštvu	Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava	Zakon usvojen u Skupštini		Privreda je bila informisana kroz poziv zainteresovanoj javnosti, kroz javnu raspravu, ali se nijesu odazvali pozivu, niti pokazali interesovanje.
38	Ministarstvo prosvjete / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija	Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	Rad na Nacrtu		Izmjene Zakona se odnose samo na jedan član. 1. Izrada Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija je odložena. Ovo iz razloga jer je vezan za usvajanje Zakona o priznavanju inostranih obrazovnih isprava i izjednačavanju kvalifikacija čija je rasprava odložena. Izmjene će se odnositi na usklađivanje s navedenim Zakonom.
39	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva / Zakon o bezbjednosti i interoperabilnosti u željezničkom saobraćaju	Ministarstvo kapitalnih investicija	Rad na Nacrtu	Privatni sektor se nije odazvao pozivu na javnu raspravu	
40	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva / Zakon o željeznici	Ministarstvo kapitalnih investicija	Rad na Nacrtu		Izrada nacrtu Zakon o željeznici je u završnoj fazi, nakon čega će biti upućen na javnu raspravu, na kojoj očekujemo uključivanje svih relevantnih subjekata.
41	Ministarstvo unutrašnjih poslova / Zakon o izmjenama i dopunama Zakon o centralnom registru stanovništva	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Predlog usvojen na sjednici Vlade Crne Gore 20. februara 2020. godine. Predlog zakona je u Skupštinskoj proceduri		
42	Ministarstvo unutrašnjih poslova / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Predlog zakona je u Skupštinskoj proceduri		Procedura donošenja izmjena i dopuna Zakona o prevozu opasnih materija je sprovedena u skladu sa propisanom zakonomskom procedurom, kojom prilikom privreda nije iskazala interesovanje za izradu izmjena i dopuna zakona na bilo koji način, a ovo iz razloga što predložene izmjene i dopune Zakona o prevozu opasnih materija nijesu se u bitnom odnosile na njihova prava i obaveze.

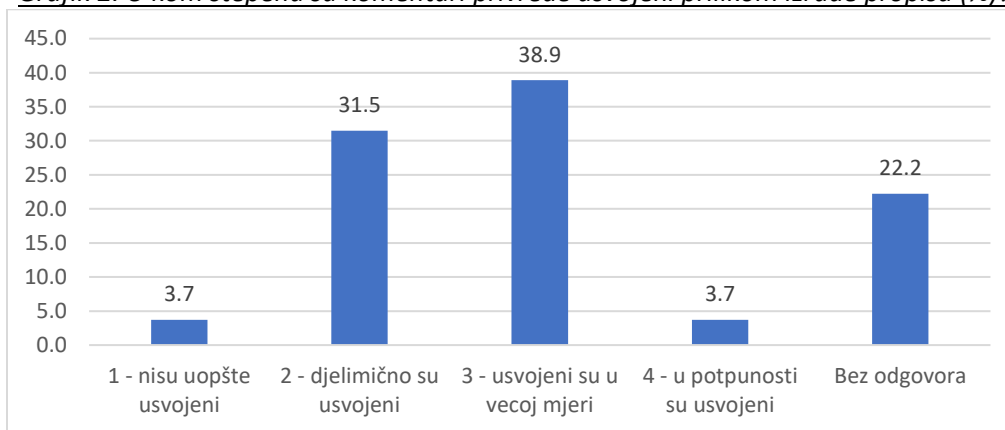
Rbr	Zakon	Ministarstvo (nova organizacija)	Status izrade zakona	Razlog neuključenosti	Komentar (citat ministarstva)
43	Ministarstvo unutrašnjih poslova / Zakon o potvrđivanju Sporazuma o statusu između Crne Gore i Evropske unije o aktivnostima koje sprovodi Evropska agencija za graničnu i obalsku stražu u Crnoj Gori	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Zakon usvojen u Skupštini	Javna rasprava nije obavezna za ovu vrstu zakona	
44	Ministarstvo unutrašnjih poslova / Zakon o unutrašnjim poslovima	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Rad na Nacrtu		
45	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije	Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava	Razmatranje komentara EK na Nacrt Zakona		Ministarstvo je u procesu razmatranja Komentara EK na Nacrt zakona i izmjenama i dopunama zakona o zabrani diskriminacije
46	Ministarstvo zdravlja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o hitnoj medicinskoj pomoci	Ministarstvo zdravlja	Zakon usvojen u Skupštini	Privatni sektor se nije odazvao pozivu na javnu raspravu	
47	Ministarstvo zdravlja / Zakon o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci	Ministarstvo zdravlja	Rad na Nacrtu	Privatni sektor se nije odazvao pozivu na javnu raspravu	Ministarstvo zdravlja je u skladu sa Uredbom uputilo javni poziv za konsultovanje javnosti svim zainteresovanim subjektima da se uključe u postupak primjene predmetnog propisa. Sprovelo postupak javne rasprave i organizovalo okrugli sto. Nije bilo zainteresovanih subjekata da se uključe u postupak izrade propisa, o čemu je ministarstvo zdravlja sačinilo izvještaj. Nacrt zakona sa tabelom uskladenosti sa propisima Evropske unije koji su preneseni u nacrt zakona poslat je evropskoj komisiji na ocjenu uskladenosti sa pravnom tekovinom Evropske unije

Članom 52 Zakona o državnoj upravi, propisano je da je ministarstvo obavezno da u pripremi zakona i strategija, radi konsultovanja zainteresovane javnosti, sprovede postupak javne rasprave. Javna rasprava nije obavezna: 1) kad se zakonom, odnosno strategijom uređuju pitanja iz oblasti odbrane i bezbjednosti i godišnjeg budžeta; 2) u vanrednim, hitnim ili nepredvidljivim okolnostima; i 3) kod manjih izmjena zakona kojima se bitno drukčije ne uređuje neko pitanje. Kad ministarstvo u skladu sa stavom 2 ovog člana odluči da nije potrebno sprovoditi postupak javne rasprave, dužan je da, uz predlog zakona ili strategije, navede razloge za to. Postupak i način sprovođenja javne rasprave iz stava 1 ovog člana utvrđuje Vlada.

Ukoliko se posmatraju zakoni u čijoj izradi je privreda bila uključena, u 75,9% slučajeva privreda je dala i konkretne komentare. Nadležne institucije smatraju da su u najvećem broju slučajeva (38,9%) komentari privrede usvojeni u većoj mjeri, odnosno u 31,5% slučajeva da su djelimično usvojeni.

Ukoliko se odgovori ministarstava rangiraju (komentari nisu usvojeni uopšte -1, djelimično su usvojeni -2, usvojeni su u većoj mjeri – 3, usvojeni su u potpunosti – 4), dobija se **srednja ocjena** ministarstava o usvajanju komentara koje su dobili od privrede 2,0 (na skali od 1 do 4).

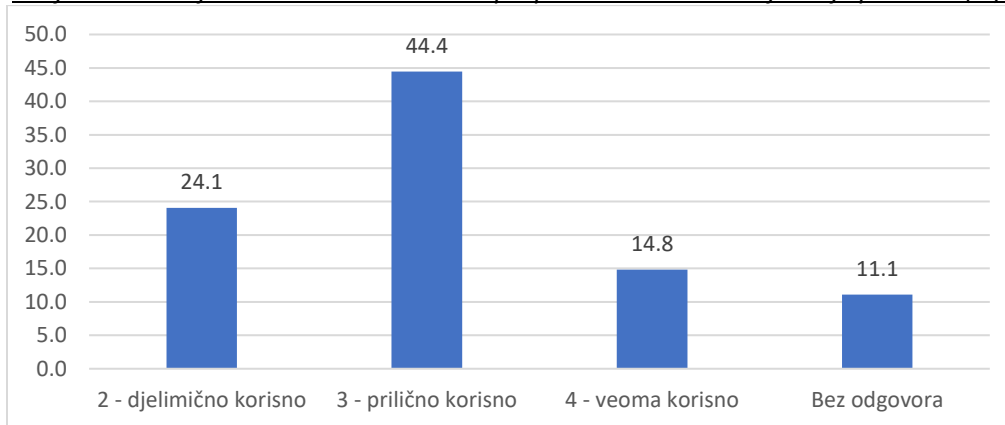
Grafik 2. U kom stepenu su komentari privrede usvojeni prilikom izrade propisa (%)?

Kada se posmatraju isključivo zakoni za koje je privreda dala konkretne komentare, ministarstva ih smatraju korisnim u 59,3% slučajeva (u 14,8% slučajeva su veoma korisni).

Ukoliko se odgovori ministarstava rangiraju (nije bilo korisno uopšte -1, djelimično korisno -2, prilično korisno – 3, veoma korisno – 4), dobija se **srednja ocjena** ministarstava o usvajanju komentara koje su dobili od privrede 2,5 (na skali od 1 do 4).

Grafik 3. Koliko je za rad na konkretnom propisu bilo korisno uključenje privrede (%)?

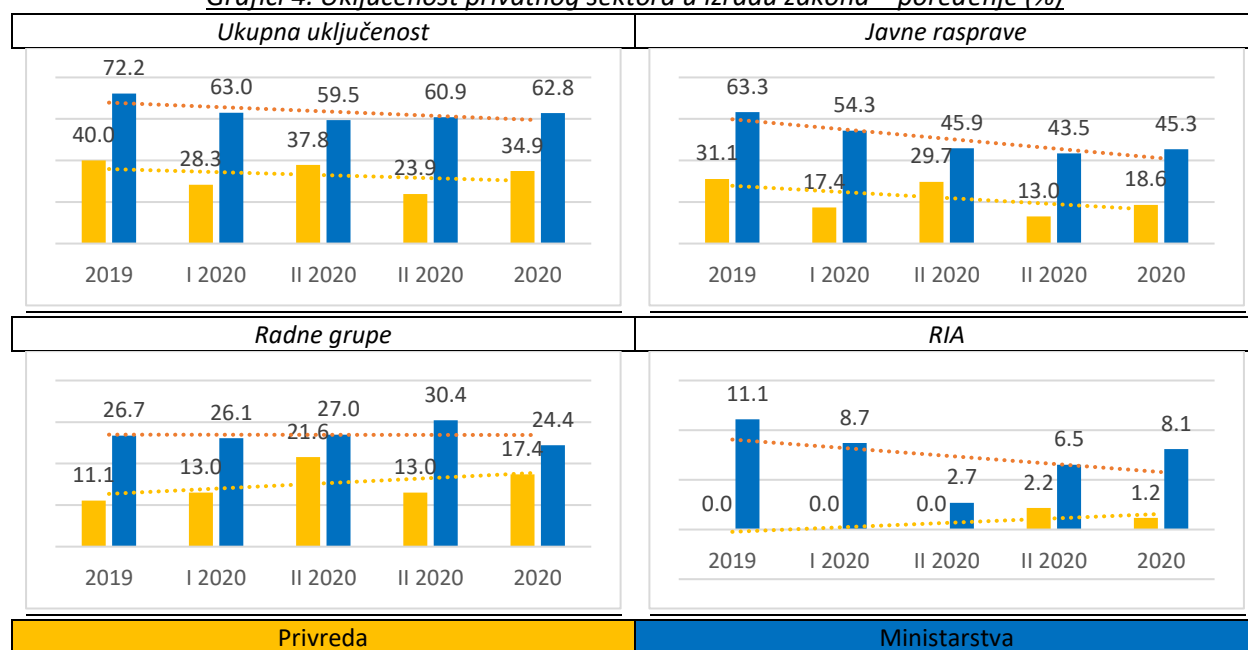

POREĐENJA ODGOVORA PRIVREDNIH UDRUŽENJA I MINISTARSTAVA I POREĐENJE SA PRETHODNIM IZVJEŠTAJIMA

Ukoliko se porede odgovori privrednih udruženja i ministarstava, dolazi se do razlike u procentu uključenosti privrede, kao i do razlike u odgovorima iz godišnjeg izvještaja za 2019. i 2020. godinu. *Kako je ranije pomenuto, odgovori privrednih udruženja odnose se isključivo na uključenost pet privrednih udruženja koja su članovi Savjeta za konkurentnost, dok kada ministarstva odgovaraju na pitanja o uključenosti privrede, privredom smatraju i druga udruženja i pojedina preduzeća.*

Grafici u nastavku prikazuju procentualnu uključenost privrede u proces izrade zakona u odnosu na ukupan broj zakona koji su bili predmet istraživanja i daju preglede odgovora privrede i ministarstava za svih pet do sada sprovedenih istraživanja.

Grafici 4. Uključenost privatnog sektora u izradu zakona – poređenje (%)

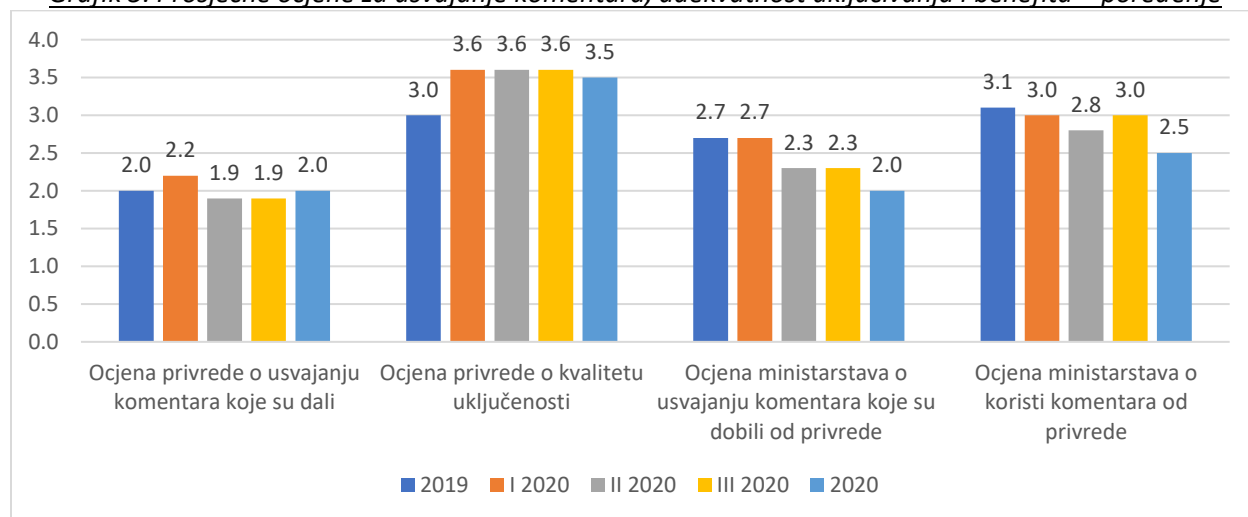
Kada se posmatraju odgovori privrede, zapaža se opadajući trend procenata ukupne uključenosti. Naime, privreda je 2019. godine bila uključena u izradu 40,0% zakona, dok je taj procenat za 2020. iznosio 34,9%. Niže učešće privrede u izradi propisa evidentno je i kada se posmatra učešće u javnoj raspravi (31,1% u 2019. u odnosu na 18,6% u 2020.). Uključenost privrede u radu radnih grupa ima pozitivan trend i u 2020. godini ovaj procenat je 17,4%, dok je u 2019. bio 11,1%. Učešće u izradi RIA obrazaca je na veoma niskom nivou, uz neznatan rast sa 0,0% na 1,2% u 2020. godini.

Po odgovorima ministarstava procenat uključenosti privrede je takođe niži u odnosu na 2019. godinu (72,2% u 2019. u odnosu na 62,8% u 2020.). Uključenost privrede u proces izrade zakona ima opadajući trend posmatrajući sva tri načina na koji privreda može biti uključena, a najveći pad procenta uključenosti izračunat je za uključenost u javnoj raspravi (sa 63,3% u 2019. na 45,3% u 2020.).

Na sljedećem grafiku prikazane su prosječne ocjene usvajanja komentara, uključenosti u proces izrade zakona i korisnosti komentara od strane ministarstva i privrede. Ocjena privrede o usvajanju komentara

koje su dali je ista kao i 2019. godine, dok je ocjena o kvalitetu uključenosti veća 2020. u odnosu na 2019. godinu. Nasuprot tome, ministarstva su slabije ocijenili usvajanje komentara koje su dobili od privrede u 2020. godini (2,0) nego u 2019. godini (2,7). Takođe, zabilježen je pad indikatora koji mjeri koristnost komentara koji su dobijeni od privrede (3,1 u 2019. na 2,5 u 2020.).

Grafik 5. Prosječne ocjene za usvajanje komentara, adekvatnost uključivanja i benefita – poređenje

PREGLED UKLJUČENOSTI PRIVREDE U IZRADU ZAKONA PO POGLAVLJIMA IZ PROCESA EU INTEGRACIJA

Analizirajući odgovore u odnosu na poglavlja EU, to jest poglavlja kojem zakon pripada, može se reći da je najintezivnija saradnja i uključivanje privrede u poglavljima broj 2 (Sloboda kretanja radnika), 3 (Poslovno nastanjivanje i sloboda pružanja usluga), 4 (Sloboda kretanja kapitala), 6 (Privredno pravo), 9 (Finansijske usluge), 13 (Ribarstvo), 20 (Preduzetništvo i industrijska politika), 25 (Nauka i istraživanje), 28 (Zaštita potrošača i zdravlja) i 29 (Carinska unija).

Treba napomenuti da je broj zakona po poglavljima mali, tako da se procenti navedeni u tabeli moraju uzeti sa rezervom jer male izmjene u ukupnom broju analiziranih zakona značajno utiču na procenat uključenosti po poglavlju.

Tabela 7. Uključenost privrede u izradu zakona, po poglavlju EU integracija

Poglavlje EU integracija	Ukupno	Uključeno	%
2 Sloboda kretanja radnika	1	1	100,0
3 Poslovno nastanjivanje i sloboda pružanja usluga .	1	1	100,0
4 Sloboda kretanja kapitala	3	3	100,0
6 Privredno pravo	2	2	100,0
9 Finansijske usluge	2	2	100,0
13 Ribarstvo	2	2	100,0
20 Preduzetništvo i industrijska politika	1	1	100,0
25 Nauka i istraživanje	2	2	100,0
28 Zaštita potrošača i zdravlja	4	4	100,0

Poglavlje EU integracija		Ukupno	Uključeno	%
29	Carinska unija	1	1	100,0
16	Porezi	6	5	83,3
14	Saobraćajna politika	5	4	80,0
15	Energetika	5	4	80,0
1	Sloboda kretanja robe	4	3	75,0
19	Socijalna politika i zapošljavanje	7	5	71,4
21	Trans-evropske mreže	3	2	66,7
8	Konkurencija	2	1	50,0
10	Informatičko društvo i mediji	4	2	50,0
26	Obrazovanje i kultura	2	1	50,0
27	Životna sredina	4	2	50,0
30	Ekonomski odnosi sa inostranstvom	2	1	50,0
31	Spoljna, bezbednosna i odbrambena politika	2	1	50,0
24	Pravda, sloboda i bezbjednost	6	2	33,3
23	Pravosuđe i temeljna prava	4	1	25,0
7	Pravo intelektualne svojine	4	0	0,0
11	Poljoprivreda i ruralni razvoj	2	0	0,0
18	Statistika	1	0	0,0

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Imajući u vidu cilj ove vrste izvještaja, koji se prevashodno ogleda u namjeri da se javno-privatni dijalog unaprijedi i da se putem sinergije znanja i iskustava dođe do konkurentnijeg poslovnog ambijenta kroz definisanje legislative i bolje implementacije iste, slijede najvažniji zaključci i preporuke:

- Po odgovorima i privrede i ministarstava, procenat uključenosti privrede u proces izrade zakona u 2020. je niži u odnosu na 2019. godinu, a pad je naročito vidljiv kada se radi o učešću u javnim raspravama tako da je neophodno intenzivirati aktivnosti po pitanju uključenja privrede u toku javne rasprave;
- I pored pada procenta uključenosti, ocjena privrednih udruženja o usvajanju njihovih komentara je na nivou iz 2019. godine, a kada uključeni, smatraju da su bili adekvatnije uključeni nego 2019. godine;
- Kada se posmatraju zakoni u čijoj izradi je privreda bila uključena i dala komentare, ministarstva su navela da su komentari bili korisni ili veoma korisni u 59,3% slučajeva, pa je važno nastaviti sa uključivanjem privrede u proces na obostranu korist;
- Potrebno je intenzivirati uključenost privrede u izradu RIA obrazaca obzirom da je uključenost u proces izrade RIA obrazaca kontinuirano na izrazito niskom nivou i takav trend je prisutan tokom cijele godine (privreda je, po odgovorima privrednih udruženja, bila uključena u izradu samo jednog RIA obrasca).
 - Sličan zaključak o potrebi uključenja privrede u proces izrade RIA je donešen i na šestoj sjednici Savjeta za konkurentnost, koja je održana 31. maja 2019. godine i glasi: „Zadužuju se ministarstva da u početnim fazama izrade nacrta zakona i podzakonskih akata, kao i prilikom izrade RIA obrazaca, uključe zainteresovane predstavnike privrednih udruženja.“ Pored toga u Izvještaju o kvalitetu primjene RIA za 2019. godinu, iz marta 2020. godine, koji je pripremila

Ministarstvo finansija, jedan od zaključaka glasi: „Zadužuju se sva ministarstva da prilikom izrade RIA analize intenzivnije uključuju predstavnike privatnog sektora.”

Na kraju, izvještaj predstavlja dobru osnovu za dalje praćenje ovog procesa, uz mogućnost izvještavanja o trendu unapređenja privatno javnog dijaloga u narednom periodu. Sekretarijat Savjeta će nastaviti da priprema izvještaje i u narednom periodu.

ANEKS 1. SPISAK ZAKONA KOJI SU BILI PREDMET ANALIZE

ID	Zakon
1	Ministarstvo ekonomije / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima
2	Ministarstvo ekonomije / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskim komunikacijama
3	Ministarstvo ekonomije / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energetici
4	Ministarstvo ekonomije / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o patentima
5	Ministarstvo ekonomije / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o stečaju
6	Ministarstvo ekonomije / Zakon o kontroli izvoza roba dvostruke namjene
7	Ministarstvo ekonomije / Zakon o mjerama sigurnosti pri istraživanju i proizvodnji ugljovodonika u podmorju
8	Ministarstvo ekonomije / Zakon o nadzoru veleprodajnog tržišta električne energije i gasa
9	Ministarstvo ekonomije / Zakon o postupcima za naknadu štete zbog povreda konkurencije na tržištu
10	Ministarstvo ekonomije / Zakon o potvrđivanju Marakeškog ugovora za olakšanje pristupa objavljenim djelima za osobe koje su slijepi, slabovidni ili imaju druge poteškoće u korišćenju štampanih materijala
11	Ministarstvo ekonomije / Zakon o prekograničnim energetske infrastrukturnim projektima
12	Ministarstvo ekonomije / Zakon o pristupu i postavljanju elektronskih komunikacionih mreža velike brzine
13	Ministarstvo ekonomije / Zakon o snabdijevanju naftnim derivatima u slučaju poremećaja u snabdijevanju
14	Ministarstvo ekonomije / Zakon o standardizaciji
15	Ministarstvo ekonomije / Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti
16	Ministarstvo ekonomije / Zakon o zaštiti poslovnih tajni od nezakonitog pribavljanja, korišćenja i otkrivanja
17	Ministarstvo ekonomije / Zakon o žigu
18	Ministarstvo finansija / Carinski zakon
19	Ministarstvo finansija / Zakon o igrama na sreću
20	Ministarstvo finansija / Zakon o izmjenama i dopunama Zakon o obaveznom osiguranju u saobraćaju
21	Ministarstvo finansija / Zakon o izmjenama i dopunama Zakon o akcizama
22	Ministarstvo finansija / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti
23	Ministarstvo finansija / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju
24	Ministarstvo finansija / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu
25	Ministarstvo finansija / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji
26	Ministarstvo finansija / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica
27	Ministarstvo finansija / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost
28	Ministarstvo finansija / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica
29	Ministarstvo finansija / Zakon o međubankarskim naknadama i posebnim pravilima poslovanja u vezi sa platnim karticama
30	Ministarstvo finansija / Zakon o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u 2021. godini
31	Ministarstvo finansija / Zakon o računovodstvu
32	Ministarstvo finansija / Zakon o uporedivosti naknada povezanih sa računom za plaćanje potrošača, prebacivanju računa za plaćanje potrošača i računom za plaćanje sa osnovnim uslugama
33	Ministarstvo finansija / Zakon o Zaštitniku imovinsko-pravnih interesa
34	Ministarstvo finansija / Zakon o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga
35	Ministarstvo javne uprave / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskom dokumentu
36	Ministarstvo javne uprave / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru
37	Ministarstvo javne uprave / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama

38	Ministarstvo kulture / Zakon o audio-vizuelnim medijskim uslugama
39	Ministarstvo kulture / Zakon o izmjenama i dopunama Zakon o elektronskim medijima
40	Ministarstvo kulture / Zakon o medijima
41	Ministarstvo kulture / Zakon o nacionalnom javnom emiteru Radio i Televizija Crne Gore
42	Ministarstvo nauke / Zakon o inovacionoj djelatnosti
43	Ministarstvo nauke / Zakon o podsticajnim mjerama za razvoj istraživanja i inovacija
44	Ministarstvo održivog razvoja i turizma / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata
45	Ministarstvo održivog razvoja i turizma / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnom stanovanju
46	Ministarstvo održivog razvoja i turizma / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o turizmu i ugostiteljstvu
47	Ministarstvo održivog razvoja i turizma / Zakon o komunalnim djelatnostima
48	Ministarstvo održivog razvoja i turizma / Zakon o upravljanju otpadom
49	Ministarstvo održivog razvoja i turizma / Zakon o vodnim uslugama
50	Ministarstvo održivog razvoja i turizma / Zakon o zaštiti od jonizujućih zračenja, nuklearnoj i radijacionoj sigurnosti i bezbjednosti
51	Ministarstvo održivog razvoja i turizma / Zakon o građevinskim proizvodima
52	Ministarstvo održivog razvoja i turizma / Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata
53	Ministarstvo održivog razvoja i turizma / Zakon o prilagođavanju i zaštiti od negativnog uticaja klimatskih promjena
54	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakon o divljači i lovstvu
55	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju
56	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o šumama
57	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja / Zakon o morskom ribarstvu i marikulturi
58	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja / Zakon o strukturnim mjerama i državnoj pomoći u ribarstvu i akvakulturi
59	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja / Zakon o uređenju tržišta proizvoda ribarstva i akvakultu
60	Ministarstvo pravde / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom tužilaštvu
61	Ministarstvo pravde / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima
62	Ministarstvo prosvjete / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija
63	Ministarstvo prosvjete / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o priznavanju inostranih obrazovnih isprava i izjednačavanju kvalifikacija
64	Ministarstvo rada i socijalnog staranja / Zakon o fondu rada
65	Ministarstvo rada i socijalnog staranja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju
66	Ministarstvo rada i socijalnog staranja / Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova
67	Ministarstvo rada i socijalnog staranja / Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom
68	Ministarstvo rada i socijalnog staranja / Zakon o volonterizmu
69	Ministarstvo rada i socijalnog staranja / Zakon o zaštiti zaposlenih građana Crne Gore koji se upućuju na rad u inostranstvo
70	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva / Zakon o bezbjednosti i interoperabilnosti u željezničkom saobraćaju
71	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe
72	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva / Zakon o lukama

73	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva / Zakon o pomorskoj agenturi
74	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva / Zakon o putevima
75	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva / Zakon o željeznici
76	Ministarstvo unutrašnjih poslova / Zakon o izmjenama i dopunama Zakon o centralnom registru stanovništva
77	Ministarstvo unutrašnjih poslova / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija
78	Ministarstvo unutrašnjih poslova / Zakon o potvrđivanju Sporazuma o statusu između Crne Gore i Evropske unije o aktivnostima koje sprovodi Evropska agencija za graničnu i obalsku stražu u Crnoj Gori
79	Ministarstvo unutrašnjih poslova / Zakon o unutrašnjim poslovima
80	Ministarstvo unutrašnjih poslova / Zakon o zaštiti podataka o ličnosti
81	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije
82	Ministarstvo zdravlja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakon o zdravstvenoj zaštiti
83	Ministarstvo zdravlja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o hitnoj medicinskoj pomoci
84	Ministarstvo zdravlja / Zakon o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci
85	Ministarstvo zdravlja / Zakon o lijekovima
86	Ministarstvo zdravlja / Zakon o medicinski potpomognutoj oplodnji

ANEKS 2. UPITNICI

Tabela 8. Upitnik za privredna udruženja

Pitanja	Mogući odgovori
Da li ste bili uključeni u proces izrade zakona na bilo koji način (javna rasprava, radna grupa, izrada RIA obrazaca, javne konsultacije, učešće kroz odbore ili posebna tijela)?	Da Ne
Da li ste bili uključeni tokom procesa konsultacija, u početnoj fazi izrade zakona?	Da Ne
Da li ste bili uključeni u javnu raspravu?	Da Ne
Da li ste bili uključeni u okviru radne grupe?	Da Ne
Da li ste bili uključeni u izradu RIA obrasca?	Da Ne
Ukoliko ste bili uključeni, da li ste dali konkretne komentare?	Da Ne
Po vašoj procjeni u kom stepenu su vaši komentari usvojeni prilikom izrade zakona?	1 - nisu usvojeni uopšte 2 - djelimično su usvojeni 3 - usvojeni su u većoj mjeri 4 - u potpunosti su usvojeni 999 - nemamo povratnu informaciju
Da li smatrate da ste u radu na ovom zakonu bili adekvatno uključeni?	1 - nismo uopšte bili uključeni 2 - bili smo nedovoljno uključeni 3 - bili smo djelimično uključeni 4 - bili smo dovoljno / adekvatno uključeni
Komentar	Otvoreni komentar

Tabela 9. Upitnik za ministarstva

Pitanja	Mogući odgovori
Status izrade zakona	Nije otpočet rad na zakonu, U toku je rad na nacrtu Nacrt je upućen Vladi Nacrt je usvojen na Vladi i predlog zakona upućen Skupštini
Poglavlje EU integracija	Ministarstva upisuju broj poglavlja EU
Planirani datum usvajanja na Vladi	1, 2, 3, 4, 2019. ili 1, 2, 3, 4 2020.
Da li je privreda bila uključena u proces izrade zakona na bilo koji način?	Da Ne
Ukoliko je privreda bila uključena, ko je bio uključen na strani privrede?	Privredna udruženja Pojedinačne kompanije Strukovna udruženja Više gore navedenih
Da li je privreda bila uključena u konsultacije u početnoj fazi izrade zakona?	Da Ne
Ukoliko privreda nije bila uključena u fazi konsultacija, koji je razlog?	Privreda je bila informisana, ali nisu iskazali interesovanje Nismo poslali poziv predstavnicima privrede Nismo organizovali konsultacije
Da li je privreda bila uključena u toku javne rasprave?	Da Ne
Ukoliko privreda nije bila uključena u toku javne rasprave, koji je razlog?	Privatni sektor se nije odazvao pozivu na javnu raspravu Nije poslat javni poziv na javnu raspravu Javna rasprava nije obavezna za ovu vrstu zakona
Da li je privreda bila uključena u okviru Radne grupe?	Da Ne
Ukoliko privreda nije bila uključena u okviru Radne grupe, koji je razlog?	Privreda je bila informisana, ali nisu iskazali interesovanje Nismo poslali poziv predstavnicima privrede Nismo organizovali radnu grupu
Da li je privreda bila uključena u izradu RIA obrasca?	Da Ne
Ukoliko privreda nije bila uključena u izradi RIA obrasca, koji je razlog?	Privreda je bila informisana, ali nisu iskazali interesovanje Nismo poslali poziv predstavnicima privrede Nije radjen RIA
Ukoliko je privreda bila uključena u toku izrade zakona, na bilo koji način, da li su dali konkretne komentare?	Da Ne
Po vašoj procjeni u kom stepenu su komentari privrede usvojeni prilikom izrade zakona?	1 - nisu usvojeni uopšte 2 - djelimično su usvojeni 3 - usvojeni su u vecoj mjeri 4 - u potpunosti su usvojeni
Koliko je za rad na konkretnom zakonu bilo korisno uključenje privrede?	1 - nije bilo korisno uopšte 2 - djelimično korisno 3 - prilično korisno 4 - veoma korisno
Komentar	Otvoreni komentar

Kontakt:

Sekretarijat Savjeta za konkurentnost

adresa: Svetlane Kane Radević br.3, Podgorica

tel: 020651678, 020673753

e-mail: scc@scc.org.me

Sekretarijat
Savjeta
za konkurentnost

* Projekat podržan od strane Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) u saradnji sa Vladom Ujedinjenog Kraljevstva: Unapređenje javno – privatnog dijaloga

Crna Gora
VLADA CRNE GORE
Savjet za konkurentnost
Broj:
Podgorica, 5.april 2021. godine

14.

Savjet za konkurentnost, na sjednici održanoj 5.aprila 2021. godine, razmotrio je *Godišnji izvještaj o uključenosti privatnog sektora u proces izrade zakona za 2020. godinu*, koji je dostavio Sekretarijat Savjeta za konkurentnost.

Predsjedavao je ministar ekonomskog razvoja Jakov Milatović, predsjednik Savjeta za konkurentnost.

S tim u vezi, Savjet za konkurentnost donio je sljedeći

ZAKLJUČAK

1. Savjet za konkurentnost je usvojio *Godišnji izvještaj o uključenosti privatnog sektora u proces izrade zakona za 2020. godinu*.